ปฏิกริยา

29 ถนนคำลือ แพร่
เรียน ท่านที่เคารพ

จดหมาย พร้อมกับหนังสือที่ท่านส่งไป กระผมได้รับแล้ว เมื่อมาสำรวจตนเอง ก็พบว่าหนังสือได้รับเกินไป 2 เล่ม จึงได้จัดส่งมาอย่างรีบร้อน เพื่อไถ่เทปและกันลืม คงจะถึงมือท่าน ราว ๆ วันจันทร์

สาเหตุที่มีการต่อขานกันนั้นคือ กระผมส่งเงินมา ตั้งใจจะจ่ายปี 2515 แต่ทางนิค้าท่านออกล่าไป 1 ปี คือปีนี้จะลอกปี 71 อีกประการหนึ่งคือ การที่ทางแผนก บ.ก. เห็นห่างกับสมาชิกบ.ก. เอง ท่านก็จำเรียงถ้อยว่ากันไปตามหลักวิชา ท่านไม่พูดถึงว่าจะล่าช้าหรืออะไรเท่าใดนักเพราะท่านไม่ใช่พ่อค้า ท่านเป็นนักวิชาการ อีกประการหนึ่งก็คือ เราใช้คนอื่นที่มีความรู้น้อย เงินเดือนน้อย ทำงานแทนเรา จะว่ามักง่ายก็ไม่เชิง เมื่อเขาเหล่านั้นทำงานพลาดก็ย่อมจะมีผลกระเทือนไปหมด โรงพยาบาลหลายแห่ง ถูกชาวบ้านสวดก็เพราะ หมอสั่งพยาบาล พยาบาลก็ใช้เด็ก ม.6 หรือคนงานต่อ แบบนกเขา เขาหลวงกันตลอดไป เราลืมกันไปว่าคนที่มีเงินเดือนน้อยเหล่านี้เขาย่อมมีปัญหามาก วงการทุกแห่งไม่ว่าแพทย์หรือครู สมัยก่อนมอราลสูง บัดนี้แพทย์กับครูก็กลายเป็นสถาบันที่มีปัญหามากที่สุด เหตุนี้เองกระผมจึงว่าต้องหาทางศึกษากันเรื่องนี้ ถ้าหนุ่ม ๆหน่อยคงจะมาสอบเข้าเรียนนิค้าแล้ว

เป็นที่น่าสังเกตว่า บรรดาท่านนักวิชาการที่มาทำหนังสือขาย จะด้วยอยากเผยแพร่วิชาการก็ดี อยากมีส่วนสั่งสอนผู้ปกครองก็ดี ใช่น วารสารชาวบ้าน วารสารการบริหารของจุฬา ฯ สารศิริราช แพทย์จุฬา ส่วนมากจะออกล่าช้า กลายเป็นอนิตยสารไป เพราะไม่มีเวลาบางฉบับขาดทุนต้องเป็นอนิจสาร เพราะหาสมาชิกยาก กระผมเองรับทุกฉบับ เท่าที่สังเกตมาเรากระจายการเขียนมากไป วารสารแบบเดียวกันน่าจะรวมกัน โดยจะสิ้นเปลืองทุนน้อย มีเรื่องมากน่าจะหาทางช่วยกันมากขึ้น ยิ่งวารสารชาวบ้านยิ่งไม่ค่อยส่ง กระผมต้องทวงอีก 2 ฉบับ บ.ก.คงฉุนเท่าที่ผ่านมา ดูว่าของนิค้าจะดีที่สุด แต่หลัง ๆ นี้เล่มเริ่มบางลง กระผมคิดว่าน่าจะหาทางขอค่าโฆษณามาใช้บ้าง ห้างยาต่าง ๆ บริษัทที่รับเหมา ใครรู้จักใครก็ช่วยกันขอมา มิได้ขอมากินแต่ขอมาใช้เพื่อวิชาการคงไม่มีใครว่า เราทำเพื่อส่วนรวม เราเป็นคนมีความรู้ อย่างไรก็ตามวารสารฉบับนี้ก็ควรหาทางเปลี่ยนบ้าง ดัดแปลงบ้าง ตามกาลเวลาที่จะต้องเป็นไป

อย่างไรก็ตาม กระผมจะรับเล่มนี้ตลอดไป เพราะชอบบทความ ส่วนข้อผิดพลาดนั้นก็ขอกราบอภัยอย่างมาก ขอให้คุณพระจงคุ้มครองท่านและครอบครัวเป็นสุขยิ่งๆ ขอให้ได้เป็นผู้ว่าฯ เร็วๆ (ไม่แน่นะครับ ดูคุณสุกิจ จุลละนันท์ เมืองน่าน ท่านก็เคยอยู่ที่นี่มาก่อนปุบเดียวท่านนำฉิวเลย)

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) **โสรัจ แสนศิริพันธ์**

เรียน คุณโสรัจ ที่นับถือ

ขอขอบคุณในไมตรีจิตที่ส่งข่าว "ปฏิกิริยา" ของท่านที่มีต่อวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ในทางต่างๆ มาให้ทางฝ่ายบรรณาธิการทราบ การติชมของท่านจะเป็นประโยชน์ช่วยให้เรารู้ตัวและพยายามปรับปรุงตัวให้ดียิ่งๆขึ้น ส่วนข้อบกพร่องต่างๆ ถ้ายังมีอยู่ก็ขออภัย

อย่างไรก็ดี ทางกองบรรณาธิการจะขอบคุณมาก ถ้าผู้อ่านช่วยกันให้ความเห็นติชมเนื้อหาสาระของบทวิชาการต่างๆ ที่เสนอด้วย ทั้งนี้เพื่อเราจะได้ปรับปรุงคุณภาพของเรื่องที่ลงในวารสารให้ตรงต่อความสนใจของท่านผู้อ่านให้ดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

สุรชัย สุพโปฎก

บรรณาธิการฝ่ายวิชาการ

เรียน บรรณาธิการฝ่ายวิชาการ ที่เคารพ

ผมเป็นศิษย์เก่าและเป็นสมาชิกของวารสารฉบับนี้มาโดยตลอด เมื่อได้รับวารสารฉบับที่แล้วที่แจ้งว่า ผู้อ่านท่านใดใคร่จะแสดงความคิดเห็นหรือปฏิกิริยาอย่างไร ทางวารสารก็ยินดีที่จะพิจารณานำลงเป็นสื่อกลางกันระหว่างวารสารกับผู้อ่าน ผมดีใจมากเพราะนับตั้งแต่ออกจากคณะ ก็ขาดโอกาสที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านอาจารย์มาเป็นเวลานาน ปัญหาที่ข้องใจเกี่ยวกับการบริหารและการพัฒนาในบ้านเมืองก็มีมากเหลือเกินและคิดว่าท่านผู้อ่านอีกไม่น้อยคงจะร่วมวงเสวนาด้วยกับวารสาร เพราะท่านอาจารย์ทั้งหลายที่นั่นก็เป็นผู้ที่ศึกษาในด้านนี้มาโดยตรงและทำการสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาของประเทศในระดับสูงในปัจจุบันอยู่ด้วย

ปัญหาข้องใจของผมวันนี้ก็คือ การแก้ไขปัญหาการจราจรในนครหลวงเพราะเป็นปัญหาที่เห็นได้ชัดว่าแย่เอามาก เป็นเวลาหลายปีดีดักแล้ว เรายังแก้ไขให้ดีไม่ได้ มาตอนนี้ผมอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เห็นว่าทางการให้ความสนใจเป็นพิเศษที่จะปรับปรุงบริการต่าง ๆ ในนครหลวงอีกทั้งในด้านถนนหนทาง สะพานข้ามแม่น้ำ แฟลตสำหรับผู้มีรายได้น้อย การประปา การไฟฟ้า และการโทรศัพท์ เป็นต้น แต่เมื่ออ่านไปแล้วหลายครั้งรู้สึกมีความข้องใจและเกิดความไม่สบายใจขึ้นว่า การดำเนินการตามโครงการบางโครงการซึ่งจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากนั้นจะเป็นการแก้ปัญหาการจราจรในกรุง ซึ่งกำลังคลี่คลายเป็นปัญหาการกับดักของประชากรในนครหลวง (เพราะปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคอื่น ๆ ก็กำลังไล่หลังขึ้นมาตามลำดับอีก) ได้หรือเปล่า

เราพูดกันว่า การที่การจราจรในเขตนครหลวงอยู่ในสภาพเช่นปัจจุบันนี้ เป็นเพราะถนนเราน้อย รถยนต์มีเป็นจำนวนมาก ประชากรที่อยู่ในกรุงเทพฯ ที่ต้องเดินทางในวันหนึ่ง ๆ

ก็มีจำนวนมาก นับวันนับปีความหนาแน่นและความสับสนบนผิวถนนก็ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ เพราะฉะนั้นเราควรหาทางปรับปรุงระบบการจราจรให้ทันสมัยขึ้น ลดจำนวนรถยนต์ลง หรือสกัดประชากรในต่างจังหวัดมิให้ทะลักเข้ามาในนครหลวงเป็นจำนวนมากเช่นปัจจุบันนี้เสียเลย ผมรู้สึกว่าเป็นนโยบายที่ดีน่าสนใจและหวังว่า เมื่อมีนโยบายหลักเช่นนี้แล้ว โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการก็จะสร้างขึ้นมารับกัน เพื่อให้นโยบายกลายเป็นเรื่องที่ได้ผลจริงขึ้นมาเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศ แต่โครงการหลายโครงการที่เสนอมานั้น ผมคิดเท่าไรก็ไม่ค่อยเหมือนกับทางราชการ ซึ่งผมใคร่จะเรียนถามท่านอาจารย์สัก 2 โครงการก่อน

1. **โครงการสร้างถนนเลียบฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา** ปัญหาการจราจรในนครใหญ่ ๆ เช่นกรุงเทพฯนี้ ควรจะต้องแก้ไขกันให้เป็นระบบ และระบบที่ใช้ได้ผลในประเทศต่าง ๆ ทั่วไปก็คือ **mass transit** คือระบบที่สามารถเคลื่อนผู้คนจำนวนมาก ๆ ในระยะเวลาอันรวดเร็วซึ่งได้แก่การจัดสายเดินรถพิเศษใต้ดินหรือเหนือพื้นดิน เพื่อมิให้ติดขัดกับระบบการจราจรตามปกติ ซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมากและเราไม่กล้าทำสักที ทั้ง ๆ ที่จะช่วยลดความสิ้นเปลืองต่าง ๆ ได้อย่างมหาศาล แต่เมื่อมันไม่เห็นชัด เราก็ทำเป็นโง่ทำเป็นไม่เห็นอยู่ตลอดมา เพราะระบบงานของเรายอมเสียเงินทีละน้อย แม้นานเข้าจะเป็นจำนวนมาก และเมื่อคิดกับประโยชน์ที่ได้รับแล้วนับเป็นการสิ้นเปลืองมาก เราก็นิยมทำกัน

ดังนั้น พอทางเทศบาลดำริจะสร้างถนนริมน้ำต้องใช้เงินจำนวนประมาณ 1,000 ล้าน ผมจึงห่วงว่าทรัพยากรของเรามีจำกัดมาก หากถือว่าโครงการถนนริมน้ำรีบด่วน เอาเงินไปใช้เสีย หรือทำให้มีข้อผูกพันต้องใช้เงินไปอีกหลายปี เงินที่จะสร้างระบบ **mass transit** ก็คงจะมีส่วนกระทบกระเทือน ดีไม่ดีก็เลื่อนไปอีกสัก 10 ปี ซึ่งจะทำให้เสียหายมากเหลือเกิน

2. **โครงการสร้างแฟลตสำหรับผู้มีรายได้น้อย** โดยเฉพาะที่คลองจั่น ใกล้ ๆ กับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์นี้เองจะสร้างถึง 6,200 ห้อง ถ้าเฉลี่ยครอบครัวละ 6 คน ก็จะมีคนไปอยู่แถบนั้นอีกสามสี่หมื่นคน

ผมคิดว่าโครงการอย่างนี้มิใช่เป็นการสกัดคนเข้าพระนคร และคิดว่าการวางโครงการสร้างเฉพาะสิ่งก่อสร้างขึ้น (หรือเพียงแต่แฟลต) เป็นการทำงานที่มีความคิดสั้นมากเมื่อเป็นเช่นนี้จึงคิดว่าจะมีปัญหาอย่างนี้ตามมา

ก. ญาติพี่น้องเพื่อนฝูงจากต่างจังหวัดจะมาขออาศัยทีละคนสองคน เพื่อหางานทำและตั้งหลักแหล่งในกรุงเทพฯต่อไป การสร้างแฟลต 6,200 ห้องช่วยสนับสนุนให้คนเข้ามาได้ถึง 2—3 หมื่นคนอย่างสบาย

ข. คนหลายหมื่นคนไปอยู่คลองจั่น การเดินทางไปทำงานเช้าเย็นคงอลหม่านถนนแถบนั้นสิ้นดีเพราะคลองจั่นมิใช่แหล่งงานสำคัญ การจัดให้ผู้คนไปอยู่ที่นั่นก็เท่ากับมีความพอใจเห็นผู้คนตะเกียกตะกายวุ่นวายกัน เดินทางไปทำงานกันไกลๆ ให้แน่นถนนมากสายขึ้นเท่านั้น

ค. การที่คนจะไปอยู่สองสามหมื่นคนเท่ากับเป็นเมืองใหม่ขึ้นมาเมืองหนึ่งทีเดียว และการสร้างเมืองใหม่แต่ละเมืองในต่างประเทศจะต้อง จัดทำอะไรต่าง ๆ มากมาย อาจารย์ก็คงทราบ แต่ในกรณีนี้ไม่เห็นมีการแถลงรายละเอียด คาจจะเป็นวิธีทำงานแบบงานใครงานมันมากกว่า เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมาก็จะได้โทษคนอื่นได้ว่าไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาไป ผมอยากจะอภิปรายให้ละเอียดและชัดเจนกว่านี้ แต่ผมเห็นว่าแค่นี้ก็คงใช้หน้ากระดาษของท่านอาจารย์มากไปแล้ว จึงขอยุติก่อน และท่านอาจารย์ได้โปรดให้ความเห็นด้วย คงจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติยิ่ง

ด้วยความเคารพนับถือ

รปศ. 266

บรรณาธิการฝ่ายวิชาการกำลังวุ่นวายอยู่หลายด้าน เลยวานให้ผมให้ความเห็นเพื่อจะได้ลงพิมพ์ข้อคิดเห็นของคุณให้ทันเล่ม 2 หวังว่าคุณคงไม่รังเกียจนะครับ ดีใจครับที่คุณยังนึกถึงเราอยู่ถึงกับส่งความเห็นมาอ่านกัน สำหรับผมเองเห็นว่า

1. เรื่องการสร้างถนนเลียบฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานั้น ผมเองก็ไม่เห็นด้วย เพราะปัญหาที่แท้จริงของการจราจรในนครหลวงไม่ได้อยู่ที่ถนนไม่พอย่างเดียว แต่อยู่ที่การหาวิธีให้คนจำนวนมากเดินทางไปกลับได้รวดเร็ว และลดความจำเป็นที่จะต้องขวนขวายหารถส่วนตัวมาใช้ นอกจากวิธีการที่คุณว่าแล้วผมคิดว่าการสร้างระเบียบวินัยสำหรับทั้งผู้ใช้รถใช้ถนนกันอย่างจริงจัง จะช่วยได้มากไม่แต่การแก้ปัญหาการจราจรเท่านั้น แต่รวมไปถึงปัญหาค่านิยมของคนเมืองหลวงได้อีกด้วย ถนนนั้นก็คงต้องเพิ่มขึ้นอีกแต่การเพิ่มถนนสายยาวขึ้นมาอีกหนึ่งสายโดยลำพัง ก็เท่ากับการเพิ่มจำนวนรถมาวิ่งจนจราจรติดขัดไปอีกในไม่ช้า ผมก็ได้แต่หวังว่าเรื่องนี้ควรจะได้พิจารณากันอย่างรอบคอบจริง ๆ

2. เรื่องการสร้างแฟลตสำหรับผู้มีรายได้น้อยนั้น ก็คงจะเกิดปัญหาอย่างที่คุณว่า แต่โครงการนี้ก็มีความจำเป็นอยู่ เพราะความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในนครหลวงยังมีอยู่มหาศาล ที่ทางสร้างเมืองก็หาได้ยากเต็มที ทำให้ต้องขยายเมืองออกไป และถ้าต่อไปมีระบบการเดินทางอย่างคุณว่าก็คงจะแก้ปัญหาได้มาก แต่ก็จะต้องเร่งแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน เพราะทุกวันนี้นอกจากหัวเมืองยังดึงคนไว้ไม่อยู่แล้ว เมืองหลวงเองก็ยังดูดคนเข้ามาทำอะไรต่อมิอะไรเสียเองอีก ซึ่งนอกจากจะไม่เป็นประโยชน์จริงจังทางเศรษฐกิจแล้วยังก่อให้เกิดโทษแก่สังคมนครหลวงอีกมากมายอย่างที่เห็นกันอยู่ ส่วนเรื่องงานโครงานมันก็คงไม่ถึงอย่างนั้นกระมังครับ เพราะโครงการนี้ก็อยู่ในแผนพัฒนาฉบับที่สาม ซึ่งวางแผนกันหลายฝ่ายเพื่อหวังให้ประสานกัน ปัญหาต่อไปจึงขึ้นอยู่กับตัวผู้ปฏิบัติมากกว่า ที่จะใช้ความรู้ ความสามารถ ที่จะสร้างความร่วมมือ และที่จะประสานการปฏิบัติและแก้ไขอุปสรรคกันต่อไปจนบรรลุตามเป้าหมาย แต่ยังไง ๆ โครงการใด ๆ ก็มาลงเอยอยู่ที่ระดับความเสียสละ ซื่อสัตย์อุทิศทุ่มเทของผู้ปฏิบัตินั่นแหละครับ ร่ำเรียนกันมานักหนา ถ้าแก้เรื่องนี้ไม่ได้จริงจัง วิชาการอื่น ๆ ก็คงไม่ได้ใช้เท่าไรนักหรอกครับ

ท่านผู้อ่านอื่น ๆ เห็นเป็นยังไงครับ

อาชวัน วายวานนท์